

tér megrajzolása, mint a glosszák elemzése. Az olvasó bőséges ismeretést kap magáról ERASMUSRÓL, az *Adagiáról*, ERASMUS magyar követőről s általában arról a környezetről, amelyben PELEI TAMÁS Gyulafehérvárott élt, amelybe budai tartózkodása folyamán (ahol az *Adagia*-példányt vásárolta) kerülhetett. E nagyméretű és pontosan kidolgozott szellemi háttér előtt PELEI személye és glosszáinak jelentősége akaratlanul is kisebbsé válik a szükségesnél. A glosszák értéke ugyanis igen nagy, akár ERASMUS magyarországi hatásának szempontjából nézzük őket, akár a középkorvégi Magyarország szellemi életére vagy egy erdélyi kanonok műveltségére és életkörülményeire vonatkozólag keresünk adatokat. Emeli PELEI könyvbejegyzéseinek jelentőségét még az is, hogy írójuk *kétségtelenül magyar* volt. Ez a tény a glosszák több bejegyzéséből bizonyossággal megállapítható, azonkívül, hogy PELEI „Pannonius“-nak mondja magát.

KELÉNYI szerint PELEI típusnak lehet tekinteni: MÁTYÁS KIRÁLY idejében született, fiatal éveit a hanyatlás idejére esnek, férfi- és öregkorát pedig erasmista szellemben tölti el. Ebben a típust jelentő PELEI TAMÁS kanonokban KELÉNYI egy, a kor visszasságait tisztán felismerő, de csalódott lelket ismer meg, aki a megnyugvás boldogságához azért nem érkezik el, mert nem él benne a keresztyéni alázat és szeretet törvénye.

*A Glosszák teljes szövegét nem adja* KELÉNYI, csak a belőlük kiolvasható adatokat csoportosítja; magukból a bejegyzésekből szemelvényeket talál az olvasó. KELÉNYI nagy apparátussal készült előadása folyamán maga mutat rá arra, hogy PELEI glosszáit milyen sokféle szempontból lehetne vizsgálni. Így az ő megállapításával s talán tervével egyezik meg, ha azt mondjuk, hogy várjuk PELEI TAMÁS glosszáinak további elemzését a teljes bejegyzés-anyag hozzáférhetővé tételével együtt.

HARSÁNYI ANDRÁS.

**Dr. Baranyay József:** *A fölszabadult Komárom Szabad Királyi Város Nyilvános Közkönyvtárának VIII. Címjegyzéke.* (Az 1938. április 1. és 1939. június 15. közötti idő könyvtári gyarapodása.) Szerkesztette: —. A Könyvtár kiadása. Komárom, METLESICH KÁLMÁN könyvnyomdája. 1939. 56 l. 8°. (Nyomtatásban mellékelve: A komáromi közkönyvtár tanácsa vezetőségének jelentése a komáromi polgármesteri hivatalnak a könyvtár 1939. évi működéséről.)

Komárom város közkönyvtárának értékéről fogalmat adhat állományának, forgalmának és gyarapodásának néhány fontosabb adata. Állománya az 1940. év végére túlhaladta a 14.000 kötetet. Olvasóinak száma az 1939. évben 1266, a használatba vett köteteké ugyanebben az évben nem kevesebb, mint 43.227. A könyvtár két fiókkönyvtár-

ral is rendelkezik, ezeknek állománya egyenként 100—100 kötet. A könyvtár gyűjtőköre a szépirodalom, ismeretterjesztő könyvek és ifjúsági irodalom területére terjed ki. A három gyűjtőterületen megoszló egyévi (1939) könyvszaporulat 882. Az előttünk fekvő VIII. Címjegyzék a három gyűjtőterület szerint tagolva, haladó számsorban adja a szaporulat felsorolását a szerzők nevének betűrendjében 10.449-től 11.961-ig. E jó másfélezer tételt kitevő könyvszaporulat áttekintéséből is levonható az a tanulság, hogy abban a *három gyűjtőterületet érintő nemzeti könyvtermelés fontosabb termékei képviselve vannak.*

A könyvtár értékét végre a megfelelő világításban látjuk, ha ezeket az adatokat a könyvtár működésének keretében szemléljük. Ma természetesen a Közgyűjtemények Országos Főfelügyelősége az adminisztratív keret, melyben működését a könyvtár kifejti; a Közgyűjtemények Országos Főfelügyelőjének, PASTEINER IVÁNNAK a könyvtárral szemben tanúsított gondoskodását ezenfelül különösen nagy hálával is emeli ki a *Címjegyzék* szerkesztője. A közületek, élén az Országos Könyvforgalmi és Bibliográfiai Központ, nemkülönben a Magyar Tudományos Akadémia, az 1939. évben is értékes tudományos könyvek ajándékozásával gyarapították a könyvtár állományát és értékét.

Különösen jelentős a könyvtár által elért eredmény, ha tekintetbe vesszük, hogy működését húsz esztendőn keresztül a kisebbségi sors súlyos körülményei között kellett folytatnia. Ezekben az években is elsőrendűen fontos kultúrmunkát végzett BARANYAY JÓZSEF városi könyvtáros, a könyvtárnak régi tisztviselője, a jelen *Címjegyzék* szerkesztője. Sok áldozatot kívánó munkájában bizonyára erősítésére volt a tudat, hogy ügye mögött ott állottak támogatólag elszakított véreink is.\* Küzdelmüket méltó formában örökíti meg BARANYAYNAK a *Címjegyzéket* bevezető tanulmánya a magyar könyvtári életről a csehszlovák megszállás alatt.

SUPKA ERVIN.

**Olofsson Placid:** *Gróf Széchenyi Ferenc irodalompartolása.* Pannonhalma, 1940, 159[1] l. (Pannonhalmi füzetek 26.)

FRANKÓI VILMOS, BÁRTFAI SZABÓ LÁSZLÓ és GRÓF SZÉCHENYI VIKTOR életrajzi munkái nem merítik ki teljesen a Magyar Nemzeti Múzeum alapítójának sokoldalú egyéniségét. Az e munkák megjelenése óta napvilágot látott számos részlettanulmány új összefoglalásra ösztönöz. OLOFSSON PLACID terjedelmes értekezése SZÉCHENYI FERENC-ről mint irodalompartolóról nyújt ilyen összefoglaló képet. Felhasz-

\* V. ö. ehhez JÓCSIK LAJOS könyvét: *Iskola a magyarságra.* Egy nemzedék élete húszéves kisebbségben. (Budapest, 1939.) Különösen a 38. l.